

країни, підвищення престижу професії правоохоронця у кримінально-виконавчій сфері, а отже і забезпечення вимог суспільства щодо забезпечення певного рівня безпеки. Досягнення головної мети – формування сучасної особистості майбутнього офіцера-пенітенціарія можливо шляхом застосування нових форм та методів навчання, технологій педагогічної, науково-практичної, виховної діяльності з боку викладачів. Це перш за все використання інтерактивних форм проведення лекцій, семінарських та практичних занять, самостійної роботи та індивідуально-пошукової діяльності курсантів. Особливого значення набувають можливість застосування інформаційно-комунікаційних технологій для набуття вмінь та навичок професійного спрямування через практико-орієнтовне навчання (спеціальні тренінги, кейси, міні науково-практичні дискурси, онлайн-лекції, онлайн-семінари, онлайн-консультування з представниками міністерств та відомств, співробітники яких мають великий практичний досвід тощо).

Таким чином, освітнє середовище повинно будуватися за принципом науковості, обґрунтованості використання інноваційних продуктів (інформаційних технологій, програмних продуктів тощо), а головне – суб'єкти освітнього середовища (викладачі, майбутні офіцери-пенітенціарії, адміністрація закладу вищої освіти) повинні саморозвиватися за всіма векторами трансформації системи ступеневої освіти в нашій країні – освітнім, науковим та культурним. Все це надасть змогу якісно підготувати майбутніх офіцерів ДКВС України до виконання завдань квазіпрофесійної службової діяльності та «закласти» у їх свідомість завжди бути людиною з високоморальними принципами в житті.

Отримано 23.02.2020

УДК 316:378

Наталія Валеріївна БОБРО,

доцент кафедри соціальних та економічних дисциплін факультету № 2

Харківського національного університету внутрішніх справ,

кандидат соціологічних наук;

<https://orcid.org/0000-0002-8350-3695>

РОЛЬ КУРАТОРА В ОРГАНІЗАЦІЇ ВИХОВНОЇ РОБОТИ В ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Викладено погляди на організацію виховної роботи у вищій школі. Показано, що у своїй діяльності куратор використовує різні форми виховної роботи, які сприяють формуванню особистості майбутнього фахівця, як громадянина-патріота, небайдужого до долі української держави, правопорядку, освіти та культури.

Одним із найважливіших завдань вищої школи є формування у майбутніх фахівців базової культури, яка дозволяє особистості розвиватися в гармонії із суспільною культурою, що у свою чергу сприяє формуванню почуття патріотизму, громадянської позиції, особистісному зростанню здобувачів вищої освіти, збагаченню їх життєвого досвіду духовними цінностями, формуванню світоглядних орієнтирів і найкращих людських якостей: совісті, порядності, інтелігентності, працелюбності. Вирішення цих завдань залежить від доцільно та вміло побудованої виховної роботи, значну роль у ефективній організації якої відіграє, куратор навчальної групи.

Хто ж такий куратор? По-перше, той, хто дбає про виховання молоді людини. По-друге, той, хто завжди перебуває в діалозі зі своїми вихованцями і, що важливо, на їхньому боці. Це – наставник, напарник, другий батько, оскільки переймається долею кожного свого підопічного й прагне всіляко підвищити його успішність, розкрити його внутрішній світ, допомогти знайти своє місце в житті. Тому в роботі куратора велику роль відіграє взаємопорозуміння та довіра. По-третє, той, хто організовує та координує виховні дії. Від його організаторських та особистісних якостей залежить вектор професійного та особистісного становлення майбутнього фахівця. По-четверте, той, хто об'єднує усі пропозиції та нові ідеї, робить це цілком свідомо, відповідно до потреб реалізації виховної роботи навчального закладу. Для цього щороку розробляються нові підходи та форми виховної роботи, відпрацьовуються нові методики та стилі виховання, які й визначають вимоги до змісту, організації і методів виховання з урахуванням специфіки закладу вищої освіти. Це вкрай важлива робота закладу освіти, без якої процес навчання не буде ефективним. По-п'яте, той, хто спонукає курсантів до активної протидії проявам аморальності, правопорушенням, бездуховності, антигромадській діяльності – це справа, яка потребує серйозної підготовки й кропіткої праці всіх, хто причетний до освіти й виховання.

У Харківському національному університеті внутрішніх справ для забезпечення постійного керівництва навчально-виховним процесом у кожному навчальну групу призначається куратор. Робота куратора навчальної групи регламентується наступними документами: Конституцією України, указами Президента України, законами України «Про вищу освіту», «Про наукову та науково-технічну діяльність», «Про Національну поліцію», нормативно-правовими актами МВС України та МОН України, які регулюють освітню, виховну та службову діяльність, Статутом закладу вищої освіти, наказами та дорученнями керівника ЗВО, Положенням про кураторів навчальних груп [1].

У своїй діяльності куратор використовує масові, групові та індивідуальні форми виховної роботи (бесіда, лекція, дискусія, зустрічі з

практичними працівниками, ветеранами, екскурсії, тематичні вечори, відвідування театральних вистав, галерей) з метою вироблення у здобувачів вищої освіти визначених метою виховання якостей. Зрозуміло, що форми виховної роботи не можуть бути однаковими, універсальними, вони добираються, виходячи із конкретної виховної ситуації групи або здобувача освіти.

Ми вважаємо, що робота куратора на першому курсі є вкрай важливою та найвідповідальнішою, оскільки вступаючи до вищої молоді людина опиняється у зовсім нових для неї умовах, стикається із зовсім іншою системою освіти, яка відрізняється від шкільного навчання й організаційно, і методично, і змістовно, і за своїми основними цілями та напрямками. І не розгубитися в цьому йому допомагає саме куратор, завдання якого полягають, у створенні необхідного виховного середовища для соціальної адаптації першокурсника, залучення його до корпоративної культури навчального закладу, організації активної діяльності, що веде до розвитку їх здібностей, систематичному вивченні індивідуальних особливостей і потреб курсантів. Це період знайомства куратора з групою – формування згуртованості колективу. Зробити це часом нелегко, оскільки для курсанта куратор – це малознайома людина, і між ними ще не існує взаємопорозуміння та довірливих взаємовідносин. Велике значення при цьому має авторитет куратора, його знання психології особистості, уміння швидко орієнтуватися в ситуації, передбачати наслідки педагогічного впливу. Без глибоких знань куратором особистості вихованця, ефективного здійснення виховного процесу неможливе. Підтвердженням цього є слова К. Ушинського: «Вихователь має прагнути пізнати людину такою, якою вона є насправді, з усіма її слабкостями та в усіх її величчях, з усіма її буденними дрібними потребами, з усіма її великими духовними запитами. Вихователь має знати людину у сім'ї, у суспільстві, серед народу, серед людства та наодинці зі своєю совістю, знати спонукальні причини діянь, історію розвитку всякої пристрасті і всякого характеру. Тільки тоді він зможе почерпнути у самій природі людини засоби виховного впливу» [2].

Виховна робота в групі має проводитись систематично та послідовно. Для удосконалення виховної роботи, підвищення її рівня куратор навчальної групи систематично вивчає та аналізує духовні запити, ціннісні орієнтації та інтереси курсантів. Це дозволяє йому своєчасно вносити корективи під час планування, організації та проведення виховної роботи [3].

Ураховуючи широкий світ захоплень сучасної молоді, її різнобічні інтереси, куратор і сам має всебічно розвиватися не тільки в галузі своєї спеціальності, але й у галузі політики, загальної культури, бути для своїх вихованців взірцем моральності, носієм людських чеснот і цінностей.

Так, В. Сухомлинський писав: «...вихованець – дзеркало вихователя» [4]. Тому у виховному процесі куратор має не забувати, що він є центром уваги, кожен його крок вихованець критикує, аналізує, і, якщо вимоги куратора та його поведінка не збігаються, то виховний процес можна вважати неефективним. Те, що куратор вимагає від вихованця, він має вимагати і від себе. Адже він на те й педагог – «творець життєвих душ», щоб все добре знайти про них та допомагати їм.

Отже, в організації виховної роботи куратор займає важливе місце, адже від його педагогічної майстерності залежить формування конкурентоспроможного фахівця з високою культурою.

Список бібліографічних посилань

1. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення: 05.02.2020).
2. Максимюк С. П. Педагогіка : навч. посіб. Київ : Кондор, 2009. 670 с.
3. Кураторська робота: фотозвіт за рік / С. М. Бортник, А. М. Ключко, К. Г. Гарбузюк та ін. Харків : Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2020. 123 с.
4. Сухомлинський В. О. Проблеми виховання всебічно розвиненої особистості. Вибрані твори : у 5 т. / голова редкол. О. Г. Дзеверін. Київ : Радянська школа, 1976. Т. 1. 653 с.

Отримано 23.02.2020

УДК 37.015.3:351.745

Оксана Миколаївна БРИСКОВСЬКА,

*провідний науковий співробітник
наукової лабораторії з проблем протидії злочинності
Національної академії внутрішніх справ (м. Київ),
кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник;*

 <https://orcid.org/0000-0001-6902-9969>

РОЛЬ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОГО ВИХОВАННЯ КУРСАНТІВ У ВДОСКОНАЛЕННІ ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

Визначені психолого-педагогічне виховання курсантів у формуванні особистості, їх професійних якостей, моральної культури, психологічної стійкості, орієнтації на суспільну думку є запорукою ефективної професійної діяльності поліцейських.

Поліцейський виконує свої службові обов'язки в тісній співпраці та взаємодії з населенням, територіальними громадами та громадськими об'єднаннями на засадах партнерства і спрямовує свою діяльність на задоволення їхніх потреб [1].